A°. 1832.

N°. 78.

DONDERDAG DEN 27sten SEPTEMBER.

SURINAAMSCHE COURANT.

PARAMARIBO.

Algemeene Secretarij.

Den 27 September 1832.

Alzoo ANTJE van ASKAN van EPHRATA, zich bij rekeste aan den Hoogen Raad der Nederlandsche West-Indische Bezittingen vervoegd heeft, met verzoek, om te mogen verkrijgen Brieven van Manumissie voor de aan haar in eigendom aankomende Slavin THERESIA.

Zoo is het, dat de Hoogen Raad goedgevonden heeft, zulks algemeen bekend te maken; en een iegelijk, die eenig regt of pretentie op de gemelde Slavin mogt sustineren, op te roepen, om binnen den tijd van *drie* weken, na dat deze bekendmaking voor het eerst in de openbare Dagbladen of Couranten zal zijn geplaatst geweest, van hun vermeend regt of pretensie ter Algemeene Secretarij aanteekening te doen; zullende na verloop van dien tijd, de verzochte Brieven van Manumissie verleend worden.

De Algemeene Secretaris,
G. A. VAN DER MEE.

Algemeene Secretarij.

Den 27 September 1832.

Alzoo A. T. KRUIJTHOFF, eigenaar van de Plantaadje *Kleinhausen* gelegen in de *Paramarika Kreek*, en van de Plantaadje *Geertruidenberg* gelegen aan de rivier *Cottika*, zich bij rekeste aan den Hoogen Raad der Nederlandsche West-Indische Bezittingen heeft geadresseerd, met verzoek om de Slavenmagten van beide voormelde Plantagien, af- en op zijn privé naam te mogen doen overschrijven.

Zoo is het, dat de Hooge Raad goedgevonden heeft, alvorens op dit verzoek te disponeren, op te roepen al de genen, welke vermeenen mogten eenige redenen te hebben, zich daartegen te verzetten, om binnen *veertien* dagen na de dagteekening dezer, hunne schriftelijke oppositie ter Algemeene Secretarij in te dienen; zullende bij gebreke van dien, na dat gemelde termijn zal zijn verstreken, door den Hoogen Raad zoodanig worden gedisponeerd, als bevonden zal worden te behooren.

De Algemeene Secretaris,
G. A. VAN DER MEE.

Algemeene Secretarij.

Den 27 September 1832.

Alzoo R. VAN REES Az. en J. FROUIN, als gemagtigden van de Weduwe J. M. FRAISSINET te *Amsterdam*, zich bij rekeste aan den Hoogen Raad der Nederlandsche West-Indische Bezittingen hebben geadresseerd, met verzoek om de Slavenmagt van den Grond *Voorzorg* en annexe Grond *Kuilenburg*, te mogen doen overschrijven, op de Plantaadjen de *Hoop*, *Des Tombesburg* en *Lunenburg* en *Marienburg*.

Zoo is het, dat de Hooge Raad goedgevonden heeft, alvorens op dit verzoek te disponeren, op te roepen al de genen, welke vermeenen mogten eenige redenen te hebben, zich daartegen te verzetten, om binnen *veertien* dagen na de dagteekening dezer, hunne schriftelijke oppositie ter Algemeene Secretarij in te dienen; zullende bij gebreke van dien, na dat gemelde termijn zal zijn verstreken, door den Hoogen Raad zoodanig worden gedisponeerd, als bevonden zal worden te behooren.

De Algemeene Secretaris,
G. VAN DER MEE.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

NEDERLANDEN.

BREDA, 13 *Julij.* Heden is de dag voor de kruisuitdeeling aan de daarop regt hebbenden bij het Leger te velde bestemd; naar wij vernomen hebben is de uitreiking bij de 1ste divisie in het naburig kamp bij Reijen heden morgen ten negen uren bepaald; een groot aantal rijtuigen en voetgangers begaven zich reeds vroegtijdig van hier derwaarts om deze belangrijke plegtigheid bij te wonen.

De Dagorder, bij deze gelegenheid door den Opperbevelhebber des Leges uitgevaardigd, is van dezen inhoud:

DAG-ORDER VOOR HET LEGER TE VELDE.

Wapenbroeders!

In naam des Konings is U het eerbewijs uitgereikt van *Trouw aan Koning en Vaderland*, dat heden voor het eerst U de borst versiert.

Aan de deugd van trouw, in den krijgsman zoo onschatbaar, paart gij, Nederlanders, de deugd van waren moed.

Getuige het brons van het geschut, waaruit op 's Konings bevel dit eereteeken is vervaardigd; het doe U steeds gedachtig zijn aan de tien roemrijke dagen, waar wij allen deel aan hebben genomen.

De vleijende herinnering aan de zege door U behaald, zal U den weg banen, ik durf het U waarborgen, tot nieuwen voorspoed, trekt gij andermaal op tegen vijanden, die, hoe talrijker hunne magt zij, te sterker uwen moed en uwe trouw zullen verheffen en op te grootscher proeven stellen.

Eerlijk en regtvaardig is onze zaak. Het Opperwezen, dit mogen wij verwachten, zal ze bekroonen met overwinning. Maar wat ook de toekomst ons brenge, Koning en Vaderland doen steeds hulde aan de diensten die het Leger heeft bewezen en verlaten er zich veilig op; komen nieuwe gevaren den geboortegrond bedreigen, wedijveren zullen wij dan, in het ijverigst deel te nemen aan die gevaren.

Het Eer-metaal dat op onze borst is gehecht zij ten heiligen onderpand, dat wij zullen leven en sterven trouw aan Koning en Vaderland.

De Veldmaarschalk, Opperbevelhebber van het Leger te Velde,
(get.) WILLEM, *Prins van Oranje.*

De uitreiking der eerekruisen heeft insgelijks ook dezen morgen in onze vesting plaats gehad bij de afdeeling werklieden, hier in garnizoen, en tot de 1ste divisie van het leger te velde behoorende. Na de uitdeeling derzelve werd de bovenstaande Dagorder den manschappen voorgelezen door den heer kolonel-Intendant *van Wijck*, die hen daarna, met regt hartelijke bewoordingen, de hooge waarde van dit blijk van 's Konings tevredenheid deed gevoelen, en hen aanspoorde hetzelve zich steeds waardig te betoonen. Zoowel de Dagorder als de toespraak des kolonels, werden door de manschappen met een levendig gejuich ontvangen. (*Bredasche Courant.*)

BELGIE.

BRUSSEL, 12 *Julij.* Van de zoogenaamde blokkade, zelfs geheele insluiting van Maastricht, door de bladen, bijzonder door den *Indépendant* met zooveel ophef aangekondigd, blijkt thans dat inderdaad in 't geheel niets van komt. Dezelfde *Indépendant* is genoodzaakt in zijn voorlaatst nommer, op dat volgend, waarin hij de insluiting aankondigde, te bekennen, »dat al die kracht-ontwikkeling en troepenbewegingen niet dan een ijdel vertoon is," op den dag zelven (den 7den) waarop de insluitings-linie aan den linker maas-oever door de bataillons van het 4de regiment versterkt werd, werd het aan de troepen verboden den vrijen doorgang van personen en levensmiddelen naar de vesting gaande, in het minst te belemmeren. De blokkade bepaald zich dan nu alleen tot het bezetten der naastgelegen dorpen in de omstreken. Het is te vermoeden dat de vrees voor eene sluiting der Schelde-vaart, van de zijde der Hollanders, het bewind genoopt heeft deszelfs ontwerp omtrent Maastricht even spoedig op te geven als het gevormd was.

— De gravin *H. de Merode* is tot eerste staat- of hofdame onzer aanstaande koningin benoemd. De dagbladen doen bij deze gelegenheid opmerken, dat de gravin die betrekking vroeger bij de koningin der Nederlanden zou geweigerd hebben.

(*Bred. Courant.*)

ADVERTISSEMENTEN.

Ingevolge daartoe bekomene authorisatie, zal de ondergeteekende op *heden* namiddag ten 4 ure, aan het Magazijn Generaal verkoopen, eene partij vaten Zout.

Paramaribo den 27 *September* 1832.

De Vendumeester,
S. F. FLU.

De Heer ALEXANDER WILSON vertrekt; dengenen die iets van denzelven te vorderen heeft, gelieve aanvraag te doen bij den ondergeteekende.

Paramaribo den 26 *September* 1832.

J. L'H O N.

Sedert eenige dagen is uit het huis van den ondergeteekenden geabsenteerd, de Mulattin JOHANNA (ook genaamd ANNA). aankomende den Houtgrond *Overtoom* in *Para;* die haar opvangt en bij den ondergeteekenden terug bezorgt, zal het gewone vanggeld dubbeld genieten; — wordende tevens een ieder verzocht, gemelde Mulattin niet op te houden, noch schuilplaats te verleenen.

Paramaribo den 24 *September* 1832.

SALOMON DE LA PARRA.

Mengelwerk.

VRIJHEID VAN DENKEN, SPREKEN, SCHRIJVEN EN DRUKKEN.

Zijn wij alleenlijk menschen door ons verstand en heeft zulks eeniglijk waardij door goed gebruik, dan is het noodwendig gevolg van dat gebruik een heilig regt, dat niemand schenden mag, zonder hoog verraad tegen de menschheid zelve te plegen. GOD schonk ons dit voorregt tot denken. Wie ons daarin belemmert, bezondigt zich daardoor tegen den weldadigen Gever, die wilde, dat onze geest zich in zulk een kring vrijelijk zoude bewegen.

Het denkvermogen moet den weg banen tot beschaving van mensch en volk. Zij kan derhalve geene regtbank boven zich erkennen. Al wat door haar bewerkt wordt, is weldaad en behoefte. Zonder haar sterft het geestige leven. Om dit laatste te verheffen, moet elk gedachte vrij en onafhankelijk zijn van ieder gezaghebber. Die vrijheid is voor den geest, wat de adem en de werking der sappen voor het ligchamelijk bestaan is. De bespottelijkste soort van dwingelandij is die, welke ook de inwendige overtuiging bepalen wil. Deze echter staat onder geen bevel van eenige magt. Zij is de vrucht van onbevangen nadenken en rustig overleg, waarin zich niets laat dwingen. Dwaling kan alleen door waarheid geregt worden. Tusschen waarheid en doling geldt geene andere beslissing, dan door aangevoerde gronden. Moet de vrijheid in het gebied der gedachten den staf der heerschappij eerbiedigen, dan zouden wij de ellendigste slaven, echte Egijptenaren zijn, die koeijen en uijen aanbidden. Vergeefsch is de poging, om den voorwaarts strevenden geest terug te doen treden. Verheffing der dierlijkheid in den mensch is voor den geest, wat de zaadkorrel voor de aarde is, dien zij dekt. Streeft de plant, nadat zij door de aardkorst heeft henengebroken, onophoudelijk naar het licht, ook alzoo streeft de menschelijke geest, nadat hij zijn eigen wezen heeft leeren kennen, naar zijne hoogere eenheid. Dezelve wil zich vrij bewegen en verheffen, om met moed door de perken henen te breken waarin men dien onverstandig sluiten wil. Nu staat hij niet meer stil bij enkele deelen van het weten, maar breidt zijne gedachten uit naar alle rigtingen. Zijne werkzaamheid wordt eerst levendig door tegenwerking. Het gewoon gezegde: „Wij haken naar het verbodene," kenmerkt zich vooral in het gebied van het denkvermogen, omdat verbod aldaar niet thuis behoort. Waar de geest in ketens gekluisterd wordt en men beveelt niet verder te gaan, moge de dwaasheid eenen tijd lang zegevieren; maar wee het oogenblik, waarop hij uit zijnen stilstand of uit het gevoel zijner vernedering ontwaakt! Vroeg of laat ontrukt de geestkracht zich met geweld aan den ongelijken strijd.

Bliksems van den geest staken nog nooit eenen staat in brand. Daarentegen wordt de werkzaamheid van den geest hoe langer zoo grooter, hoe vrijer dezelve zich mededeelt. Zelfs wanneer de mensch, uit gebrek aan doorzigt, aan het geestelijk of staatkundig slavenjuk gewoon is, ondervindt hij die rust en welltevredenheid niet, welke hem bij eene vrijere stemming beschoren is. De onkunde was van ouds het verderf der volken, omdat dwaling en dierlijke woestheid zich nimmer met openlijke welvaart verbinden. Hoe zouden de groote heeren kunnen wanen, onder onwetende en ruwe volken veiliger te zijn! Hunne troonen staan boven een vulkaan, die een onverwacht voorval doet uitbarsten. Volken gaan ten onder, zoodra hunne geest verdooft. Elke staat, die zijne voortduring op 's volks onkunde bouwt, is zijner ontbinding zeer nabij. Het vrij denken laat zich niet verstrikken, zonder tevens elk edel bedrijf te verlammen, en daarbij kunnen Regenten nooit iets winnen; want het kwaad kunnen zij in tijds keeren, om aan het vrije onderzoek eene heilzame rigting te geven, waardoor hetzelve eenen weldadigen invloed verkrijgt. Kunnen zij, bij voorbeeld, de vrienden van waarheid niet in hunnen arbeid ondersteunen, door persoonlijke hulde niet bemoedigen en hunne wijsheid tot het burgerlijke overvoeren?

Gewis kunnen wijsgeerige begrippen de grondslagen van zedelijkheid ondermijnen. Maar wie dringt de overheden, daarbij onverschillig te blijven? Dat zij den onbezonnenen hunne dwaasheid ernstig onder het oog brengen en elke ondeugd straffen! Dat zij de spotters met godsdienst en deugd in het gekkenhuis plaatsen, ten einde zich anderen aan hun voorbeeld spiegelen! Maar hoeden zij zich ernstig tegen alle geweld, omdat met hetzelve eene wezenlijke slavernij gepaard gaat. Hoe dikwerf wordt iets voor schadelijke dwaling erkend. wat geene andere strekking had, dan om de heerschende kwade zeden en vooroordeelen te wedorspreken! Leden niet SOCRATES en JEZUS beide den marteldood alleenlijk omdat zij gezegd werden gevaarlijke nieuwheden te verkondigen? Zonder vrij te denken, komt nooit iets groots, iets edels of iets beters tot stand. Elk vergrijp tegen de menschheid en hare voorregten wreekt zich zelf vroeg of laat.

Gelijk ieder water, om niet een vuil moeras te worden, den vrijen loop heên en weder behoeft, even eens is het gelegen met 's menschen geest, die zich vrijelijk moet uitstorten. Men zegge niet, dat daaruit eene bestendige ebbe en vloed van tegenstrijdige begrippen zal ontstaan, welker gevolgen gevaarlijk zijn; want er is geene staatkunde mogelijk, welke voor alle tijden past, en gezonde staatkunde doet zich daarin kennen, dat zij de volksbeschaving veredelt. Dat de een den ander onderrigt en opvoedt, behoort onder den algemeenen pligt van alle menschen en van ieder in het bijzonder. Geen aardsch vermogen mag zulks verhinderen, omdat niemand het regt heeft of hebben kan, om het streven naar waarheid te belemmeren, willekeurig te rigten of te onderdrukken.

Wijze en goede Regenten duchten geen gevaar, waar zulks niet voorhanden is. In een verlicht volk vinden zij hun steun. Waar voor en tegen geschreven wordt, kunnen Sophisten geenen opgang maken. Waar het vrije oordeel belemmerd wordt, sluipt het stelselmaken des vooroordeels zachtjes binnen en de geschiedenis leert, wat er van staat en volk geworden is. Onderdrukking van den geest verstoort den gang van allen goed, en niets brengt menschen en volken in grooter beweging en gisting, dan nadat zij dien druk zelve kunnen gevoelen. Spanje, Portugal en Napels geven, in de jongste gebeurtenissen, een beslissend bewijs in handen.

In het gebied der overtuiging heeft de natuur aan de willekeur volstrekt niets overgelaten. Het verbod zelf is reeds prikkel. Al wie bevelen moet, om gelijk te hebben, heeft het onregt gewis vóóruit aan zijne zijde. De toepassing daarvan geldt vooral omtrent godsdienstige begrippen. Deze hebben nagenoeg denzelfden stempel als de verbodene boeken. Om die snel te verspreiden, met uitzigt op een grooter vertier, heeft de uitgever slechts voor een openlijk verbod te zorgen. Dwang in het stuk van godsdienst is het schadelijkste, dat zich denken laat, omdat het oordeel in de heiligste zaak op den dwaalweg raakt en het geweten ontrust wordt. De mensch kan onmogelijk gelooven, zonder te weten waarom? Hij moet alzoo regt hebben tot onderzoek, en dat kan hem noch magt noch kerk ontnemen. Dwang in het stuk van godsdienst, bluscht het licht uit, dat de Schepper mij gunstig deed schijnen, en noodzaakt mij, de duistere schaduw eener fakkel te volgen, welke meer verblindt, dan verlicht. Van daar, dat in alle landen waar geweld in zaken van godsdienst beslist, eene algemeene domheid heerscht. Het nadeel van belemmerd denken verspreidt zich eindelijk over alle bezigheden des levens. Door dwang wordt aan de gevaarlijkste vijandin der deugd, aan de huichelarij, de wijde deur geopend. Waar het vrij onderzoek der godsdienst ontbreekt, daar is zij levenloos en zonder kracht, en hoe zoude dat, wat krachteloos in zich zelf is, de drijfveer van zedelijke handelingen kunnen worden! En echter dat alles, wat de godsdienst beveelt, moet door ieder gekend en alzoo onderzocht worden. Hoe ligt neemt men dan zijne toevlugt tot veinzerij! Men kunstelt, zoo goed men kan. De eerlijke man wordt het slagtoffer, de schurk, die zich in alle bogten wringt, is onschendbaar. Welk eene school voor schurken en huichelaars! Zoodra dit gif zich in het karakter verspreidt, dan wordt de godsdienst, wat zij veelmalen was, een dekmantel der hartstogten, een vrijheidbrief der roekelooste zeden. De geest kan zich alleen bevredigen met hetgene hij voor waar houdt; het hart alleen beminnen, wat zich als goed vertoont. De dwang maakt dus ongetwijfeld den zwakken tot huichelaar, den moedigen tot martelaar. Maar zwak of moedig, hij ondervindt nu of dan de onbillijkheid der vervolging.

Eigene overtuiging te volgen, ligt in het regt en in de magt van ieder mensch. De ontwikkeling onzer geestige betrekking tot de Godheid moge in den vorm eener kerk al mogelijk zijn, dwangmiddelen echter kunnen alhier nimmer gelden, omdat veredeling van geest en hart, te gelijk, met geloofs- en gewetens-dwang volstrekt onbestaanbaar zijn. Bij alle menschen geschiedt die ontwikkeling niet op dezelfde wijze en kan ook niet, omdat niet alle op gelijke hoogte van beschaving staan en ieder mensch zijne onderscheidene wijze van zien heeft. Reeds schreef TERTULLIAAN, in de 2de eeuw: (*ad Scapul.* c. II.) „De godsdienst laat zich niet „dwingen, omdat hare natuur vordert, dat zij „uit zich zelve ontspringe, terwijl de vrije wil „zijne offers brengt." Even zoo sprak de Ostgothen Koning THEODORICUS, in de 5de eeuw, in zijn antwoord aan de joden, zoo als KASSIODORUS zulks vermeldt (*Varior* L. II. c. 27): „Men kan geene godsdienst gebieden, omdat „niemand mag gedwongen worden, tegen ei„gene overtuiging te gelooven." Waar de onbegrensde heerschappij van het geweten begint, aldaar houdt die van kerk en burgerstaat geheellijk op. Aan ieder mensch wijst het geweten den weg ten hemel. Al wie zonder inwendige overtuiging en verstandige toestemming des gewetens, eenen anderen weg gaat, handelt verkeerd. Van daar schreef HENRIK IV., in het jaar 1600, aan den heer VAN BATZ de navolgende korte geloofsbelijdenis: „Zij alle, die den „regten weg van hun geweten volgen, behooren „tot mijne godsdienstleer, en ik voeg mij bij „alle geloofsgenooten, die regtschapen en goed „zijn." Geen wonder: elke geloofs- en gewetensdwang kan nooit anders dan verbitteren. De geestelijken toch zullen wel dulden, wat GOD zelf duldt? Zij zullen immers, in hunnen ijver, geen slot of grendel vóór de hemelzaal der liefde hechten, omdat begrippen in omvang zijn, waarvoor hunne maatstaf te kort is? Zij toch kunnen zich nimmer inbeelden, dat alle waarheid binnen de grenzen van hun weten ligt?

Op de keper beschouwd, ontspruit de onverdraagzaamheid bij ver de minste uit ijver voor de zaak van GOD, maar veeleer uit gemak des levens. Zij vinden hunne rekening eerder daarbij, wanneer de groote hoop een os blijft met twee horens, — onkunde en bijgeloof; — omdat zij denzelven veiliger kunnen aanspannen. Deze opmerking is wel niet vereerende, doch daarom niet minder wáár, omdat zij door de dagelijksche ervaring gestaafd wordt. Hare toepassing vordert dus, dat men, bij de ordening van godsdienstige belangen, nimmer alles aan de geestelijkheid moet overlaten. Als MOZES afwezig is, maakt AÄRON — kalveren. Het schijnt, alsof nog vele geestelijken aan de oude fabel gelooven wegens den Atlas, die den hemel op zijne schouders draagt, en alsof zij zelve zulk een verheven post met hem willen deelen. Dan, daar zulk een groot gewelf zijne eigene vastheid in zich zelve heeft, mogen zij hunnen gekromden nek wel oprigten, daar hij geen zoo onmatigen steun behoeft. Liefhebbende eendragt vermag meer, dan hardnekkige eigenzinnigheid. Geloof deugd niets, zonder liefde, als hoogen christenpligt.

De waarheid vordert overwigtigen grond, geen bevel. De mensch, die alleenlijk voor waarheid houden moet, wat men hem vóórpraat, wordt een houten beeld zonder zelfstandigheid. Domheid wordt zijn lot, en waar is de domoor, die iets groots volbragt? Zal de waarheid meer zijn, dan een dood eigendom van het geheugen, dan moet zij uit en door zich zelve alleenlijk te vinden zijn. Men moge het ketterij noemen. wanneer de vorschende geest nu ter zijde treedt, ketters zijn dikwerf tegen de eenzijdigheid der leer in het strijdperk getreden en hebben de kennis der eeuwige waarheden allezins bevorderd. Wil men daarmede personen aanduiden, die, ontevreden met den toestand der kerk, weigeren in blindheid na te klappen, wat anderen voorpraten, en deze hunne ontevredenheid openlijk te kennen geven, dit inderdaad beteekent zeer weinig. Zulke lieden zijn van tijd tot tijd hoogst noodzakelijk, ten einde het ware goud van het schuim te schiften. Waarheid wint altijd door tegenspraak. Waar de laatste ontbreekt, staat het vorschen stil, en allle wedijver verdooft. Het bewijs ligt op nieuw in de geschiedenis der overheerschende Pausen, die over geloofsleer beslisten, en alle wederspraak met straf vervolgden, hoe zeer deze het gevolg ware van innerlijke overtuiging.

(Het vervolg hierna.)

Te PARAMARIBO, bij J. J. ENGELBRECHT.